

Umberto Eco, *Rosens navn*, oversat fra italiensk af Nina Gross, Forum, København, 1984.

Umberto Eco, der længe har været det store navn i italiensk semiotik, er debuteret som skønlitterær forfatter med en murstensroman på små 500 sider. Og så er bogen oven i købet blevet en best-seller, endog herhjemme. Når den skal have et par ord med på vejen også i *Religionsvidenskabeligt Tidsskrift*, skyldes det ikke i første række, at den er fortræffelig som spændingsroman, eller at forfatteren - som rimeligt er - har benyttet sin særlige viden i sammenstrikingen af bogen; årsagen er en anden: romanen er en utrolig medrivende fremstilling af en side af middelalderen og specielt dennes kirkehistorie, som man bl.a. i universitetsuddannelserne i teologi og religion har måttet gå lidt let henover: de voldsomme brydninger, som den romersk-katolske kirke oplevede i slutningen af det trettende og begyndelsen af det fjortende århundrede, specielt forholdet mellem pavestolen, den tyske kejser og det fattigdomsideal, der blev dyrket såvel inden for som uden for franciskanerordenen. En barsk og blodig historie er det.

Fortællingen er henlagt til et benediktinerkloster i det nordligste Italien, som udviklingen er ved at løbe fra. Der er ikke længere brug for landlige klostre med deres lærdomsophobning; økonomien er ved at blive lagt over til byerne, litteraturen skrives på folkesproget. En uerklæret krig raser mellem paven, Johannes den 22. i Avignon, og Ludvig af Bayern. Den første støttes af dominikanerne, den anden af franciskanerne. På benediktinerklosteret skal repræsentanter for parterne mødes i et forsøg på en afklaring. Fra kejseren kommer - nogle dage i forvejen - den tidligere inkvisitor, franciskaneren William af Baskerville, en person med forkærlighed for deduktioner og naturligvis med en assistent, fortælleren, der til overflod hedder Adso! Og så begynder mordene ...

Hemmeligheden bag befinder sig i et bibliotek, der tilmed - som det sig hør og bør, når bogen på een gang skal være ikke alene en Sherlock Holmes- og en gotisk roman - men også en Borges-pastiche - er en labyrint.

Visse historiske perioder er velsignet med en roman, der, uanset dens historiske gehalt iøvrigt, ved fascinationskraft giver navne, begreber, konflikter o.s.v., der tilsammen danner en "forståelsesramme", som dels er uundværlig for den almene dannelse, hvis forsvinden atter er blevet tema for almindelig (og ikke ganske uberettiget) jammer, og dels ikke kan undgå at være produktiv for en efterfølgende og mere seriøs beskæftigelse. Jeg tænker på bøger som Waltaris *Sinuhe Egypteren*. Dumas *De tre musketerer* (som af min kirkehistorielærer blev stærkt anbefalet som grundlæsning!), Ingemanns *Valdemar Sejr*. Med *Rosens navn* har en ny periode fået sin roman, der oven i købet er skrevet af een, hvis faglige indsigt ikke kan anfægtes.

Hans J. Lundager Jensen
Kandidatstipendiat, mag.art.
Institut for Gammel Testamente
Aarhus Universitet